

שבת קודש

ר"ת	יציאה	כניסה	צ"צ
6 42	6 10	4 52	ירושלים
6 44	6 12	5 03	תל אביב



פרשת תצוה

שבת זכור

גלין מס' 15

כחו של הבגד

הבגד הראשון שמופיע בתורה, הינו הבגד של אדם הראשון שנולד מכח החטא שלו. אם כן תפקידו של כל בגד הוא להזכיר לאדם שהוא עלול לחטוא ולבגוד בהשם ולמעול בתפקידו. בגד מבטא בעצם גם כיוונו מהחטא וגם שאיפה לתיקון ולהתקדמות, בגדר חיצוניות מעוררת את הפנימיות.

הגם שטעם וריח הם דברים מאוד אישיים ומשתנים מאדם לאדם אבל היום ברחוב החילוני ישנה תופעה של אופנה, יש סוג של בגדים שכמה שהם יותר קרועים ובלויים הם יותר יקרים. וכי אפשר לאהוב דבר כזה? איך אפשר להסביר דבר כזה שמיליוני אנשים שמוגדרים כ"נורמלים" רצים אחרי הכלים כאלו?

מטרת האופנה הזאת היא להרגיש מאוד רחובי, מאוד זול, הכל הפקר והכל מותר, וזה הפתח לכל ההתנהגות של פריצות וזולות שפשטה היום לצערינו! אמרו חז"ל בפרקי אבות "אל תהי רשע בפני עצמך" ומפרש שם הרמב"ם שאם אדם חושב שהוא אדם פחות לא יגדל בעיניו כל חיסרון שיעשהו. כלומר אדם שלא מכבד את עצמו, לא איכפת לו לעשות מעשים שפלים כי הרי הוא לא שווה כלום!

נפסק להלכה שהאוכל ברחוב דומה לכלב ופסול לעדות אולם מי שאוכל נבלות ושקצים לתיאבון ולא להכעיס, הוא כן כשר לעדות מדוע? מכיוון שהחשוד על מאכלות אסורות יש לו תאוה בתחום הזה וקשה לו להתגבר, אבל חשוד בדבר אחד אינו חשוד בכל התורה, ואינו חשוד להעיד שקר עבור בצע כסף. לעומת זאת, מי שאוכל ברחוב אפילו בהכשר הכי מהודר כן נפסל לעדות, כי הוא נעשה חתיכה של רחוב, אין לו שום כבוד עצמי, ולא יגדל בעיניו כל חיסרון שיעשהו, הוא מסוגל לעבור על כל התורה כולה.

חז"ל הפליגו בשבחה של קמחית שזכתה לראות את כל בניה מכהנים בכהונה גדולה, ושאלו אותה במה זכית? אמרה להם: מעולם לא ראו קורות ביתי את שערותי, שנאמר כל כבודה בת מלך פנימה. וברור שהנהגה זו הינה הגונה וראויה לשבח, אבל הרי אין שום איסור דאורייתא ולא דרבנן לגלות את השערות בבית כשהיא לבד. ואטו משום דבר של רשות זוכים לשכר כה עצום? והרי ידוע כמה קשה לחנך ילדים וכמה זכויות ותפילות צריך. וכאן ע"י הנהגה שאין לה שום מקור בהלכה זכתה לכל זה?

וכשנדייק את לשון הפסוק שמביאים חז"ל הוא "כל כבודה בת מלך פנימה" כלומר כאן לא מדברים על עניני צניעות בכלל, כי כאמור מצד צניעות אין שום בעיה שקורות הבית יראו את השערות. כאן עוסקים בעניניי מכובדות ואצילות. קמחית התנהגה בכל טכסיסי המלכות, היא השרישה בילדים שלה רגש של כבוד ואצילות. לבן מלך אסור להתנהג כמו אחד מהרחוב וזה מה ששמר את ילדי קמחית. זה מה שקידם אותם עד שזכו ללבוש בגדי כהונה שהם לכבוד ולתפארת.

כעת זכינו לגלות את הסוד של בגדי כהונה, בתחילת דרכו כהן שבא ללבוש בגדי כהונה, ברור שהוא לא במדרגה, וברור שהבגד הזה כעת הוא בשבילו בגידה, הוא בוגד ברמה הנוכחית שלו, אבל כך דרכה של תורה, מתוך שלא לשמה יבוא לשמה, הבגדים האלה מוכיחים לו תמיד שהוא שונה והוא מעל כולם, יש לו בגדים לכבוד ולתפארת,

הרמב"ם בספר המצוות כתב (מצוה לג) הוא שנצטוו הכהנים ללבוש בגדים מיוחדים לכבוד ולתפארת ואז יעבדו במקדש... חידוש גדול יש בדברים אלה, לבישת בגדי כהונה איננה רק הכשר מצוה והכנה לעבודה במקדש, אלא מצות עשה בפני עצמה שאינה קשורה לעצם העבודה. ואכן הרמב"ן שם חולק עליו, ודעתו שאין שום מצות עשה בעצם הלבישה, אלא זה רק תנאי לעבודה במקדש, ונימוקו של הרמב"ן הוא דאחרי שעבדו במקדש שוב אין שום צורך ללבוש בגדים אלו. וצ"ב בדברי הרמב"ם, דבשלמא לבישת ציצית יש בה עבודת השם, שעל ידי הציצית אדם זוכר את כל המצוות, וזכירה מביא לידי עשייה, אבל מה עבודת השם שישנה בלבישת בגדי כהונה?

עוד כתב הרמב"ם הלכות כלי המקדש (ח,יט) "והאבנט רחבו כמו 3 אצבעות, וארכו שתיים ושלושים אמה, מקיפו ומחזירו כרך על גבי כרך". והנה האבנט היה משמש כחגורה, והאורך שלה בשפה שלנו היתה 16 מטרים, זו היתה חגורה מאוד ארוכה עד כ"כ שהכהן היה צריך להקיף אותה כמה פעמים על עצמו. והדבר הזה אומר דרשני, למה לעשות חגורה כ"כ ארוכה שבודאי תפריע לכהן בהילוכו, ומרוב עוביה המרפקים של הכהן היו נתקלים בה?

יש עוד דין תמוה בבגדי כהונה שאסור להוסיף או להחסיר בגד אחד, וכהן שעובד מחוסר בגדים חייב מיתה. וכמו כן אסור שתהיה חציצה בין גופו לבין הבגדים. ומטעמים אלה כהן לא מניח תפילין של יד כדי שלא תהיה חציצה, וכמו כן אינו לובש ציצית, דבגדי כהונה אין להם ד' כנפות, חוץ מהמעיל לפי כמה דעות (ואע"פ כן לא מצאנו שיש לו ציצית) ואסור לכהן להוסיף בגד עם ד' כנפות כדי להתחייב בציצית.

כמו כן בחורף, בקור הירושלמי אסור להם ללבוש סוודר, צעיף או מעיל, והיו הולכים רק עם בגדי כהונה שהיו די דקים, והיו הולכים גם יחפים על רצפת שיש מאוד קרה, שהרי אסור להם לנעול נעליים או גרביים. מה הענין כ"כ גדול בבגדים המיוחדים אלה?

יתרה מזו מצאנו במסכת ערכין (טז.) שבגדי כהונה מכפרים כשם שקרבנות מכפרים. מכנסיים מכפרים על גילוי עריות, ציץ על גאווה וכו'... ובשלמא עבודת הקרבנות יש בה כפרה, וכפי שכתב הרמב"ן (ריש פרשת ויקרא) שאדם צריך לדמיין שמה שעושים לבהמה היו צריכים לעשות לו ועל ידי כך יש לו הרהור תשובה ומתקרב אל השם, אבל מה יש בלבישת בגד בכדי להביא לידי כפרה?

בלשון הקודש כשיש לשתי מילים את אותו שורש יש להם ג"כ משמעות דומה, דוגמא: המילה בגד דומה למילה בוגד, ואין זה "מקרה" בעלמא כי הרי חז"ל דרשו במדרש (פרשת תולדות) "וירח את ריח בגדיו" את ריח בוגדיו. יצחק הריח לא רק את ריח בגדי יעקב אלא גם את הבוגדים שיצאו ממנו כגון יוסף משיטא ויקום איש צרורות, שאפילו ליהודים כאלה שהיו הבוגדים הכי גדולים בכלל ישראל, יש ריח טוב. כיוון שהנשמה שלהם חצובה מתחת כיסא הכבוד ובין רגעי הניצוץ היהודי מתעורר ומתלהב להיות מדורה של ממש. שוב השוואה בין בגד לבוגד!

וכמו כן גם המילים "מעיל" (הבגד של ת"ח) ו"מעילה" דומות ויש להן שורש אחד וצריך להבין מה הקשר ביניהן?

ההנהגה שלו צריכה להיות בהתאם ואט אט הוא מתרגל לכך והוא קונה קנינים נצחיים בבנין האישיות שלו, אסור לו להחסיר או להוסיף כי אז הוא כבר לא יזהה את בגדי כהונה שלו, אם יהיה לו סוודר הוא יכול לשכוח את המעמד שלו. מטעם זה מכניסים מכפרים על עריות, ציץ על הגאווה, כי בגדים אלו עוזרים לו להגיע לשלימות בתחומים האלה, ממילא הוא מתקרב להשם בדייק כמו בעבודת הקרבות, ובכך יש לו כפרה.

ולכן יש מצות עשה בעצם הלבשה, אף אם זה לא קשור לעבודה, כי הלבשה מקדמת כמו שאמרנו, הוא כבר לא צריך בשעת העבודה ציצית ותפילין (של יד) שהם הסמל של עובד השם, כי בגדי כהונה יש להם אותה מטרה לכבוד ולתפארת.

רבי יעקב גלינסקי מספר כשהיה בגלות בסיביר, היה בחדר שלו אדם משונה, שהיה רגיל לקום בארבע לפנות בוקר, לפתוח את התיק שלו, ללבוש בגדים, ולאחר מספר דקות פושט אותם וחוזר לישון. ניגש אליו רבי יעקב ושאלו מדוע הוא עושה זאת. אמר לו אותו האיש, הייתי גנרל עטור נצחון בצבא ההונגרי, וכאן מתייחסים אלי כאחרון הפושעים, אינני רוצה לשכוח את המעמד שלי !

כעת מובן מדוע האבנט היה כזה ארוך, והמרפקים של הכהן היו תמיד נתקלים בו מחמת עוביו, כדי שכל רגע ורגע תזכור שאתה גנרל גדול בצבא של השם, אסור לך לשכוח את היחוס והמעמד שלך, זה מחייב. כל יהודי עם הלבוש היהודי שלו, וכן בן תורה בלבוש שלו צריך להתנהג באותה צורה, אלו הם בגדי כבוד ותפארת שלנו והם משפיעים על הנפש להיות יותר אצילה ויותר עדינה.



במהלך ההיסטוריה היו מספר פעמים שהקב"ה רצה לכלות בעם ישראל. בחטא העגל שהיה חטא נורא, הקב"ה רצה לכלות את כל כלל ישראל, ולהשאיר את משה רבינו וזרעו והם היו צריכים להמשיך את כלל ישראל, אלולי תפילתו של משה. כמו כן חטא המרגלים היה נורא ואיום, ולכן נגזר שכל הגברים מבין עשרים עד בן שישים מתו במדבר, אבל היה פליטה בטף והזקנים. וכאן בפורים נגזרה גזירה נוראה להשמיד להרוג ולאבד את כל היהודים, בלי שום המשך, ואלולי שחזרו בתשובה הגזירה היתה יוצאת לפועל, על שום מה ? במגילה (יב) כתוב משום שהשתחוה לצלם של נבוכדנצר, וכבר כתבו התוספות בכתובות (לג): שלא היה בזה כל כוונה של ע"ז אלא רק כבודו של המלך הרשע נבוכדנצר, ולמה נגזר משום זה כליון גמור ? עוד נאמר שם בגמרא מפני שנהנו מסעודתו של אותו רשע, וגם כאן יש תימה גדולה, הרי תפיסת העולם של אחשוורוש היתה לעשות כרצון איש ואיש, והשתיה כרת אין אונס, הכל היה כשר למהדרין כידוע, וא"כ מה התביעה הגדולה שמצדיקה עונש יותר חמור מאשר חטא העגל והמרגלים ביחד ?

והביאור בזה הוא שאף לא מדובר כאן בעבירות חמורות, אעפ"כ יש כאן דבר חמור יותר מעבירה : בנין השתחוה לצלם ע"פ הוראת הב"ד הגדול שבדור, ואין כאן חיוב של ירג ואל יעבור וזה היה מותר. אבל זה נמשך כך שנים על גבי שנים, הנוהל הזה שהיה קיים אצל שאר האומות כבר לא הפריע להם, והם התרגלו לכך, להתנהג כמו שאר האומות ... הרגש הטהור של יהודי לסלוד במעשים כאלה אף שהם מותרים. וכך נפרצה החומה בין כלל ישראל לשאר האומות !

אולם זה לא נעצר בכך אלא גם בחיי יום יום, עם ישראל התקרבו יותר ויותר לגויים ולמנהגים שלהם ואף שהמשיכו לשמור תורה ומצוות, אבל בלב שלהם היה רקבון מסוים והם חיו מתוך מחשבה שאפשר גם לחיות כמו גוי ובין לבין גם לקיים את המצוות. הדבר התבטא במיוחד בסעודתו של אותו רשע, ישבו שם 180 ימים בחברה של גויים, בחברה של שכורי יין, שכל נושא השיחה אצלם במצבים כאלה, הללו אומרים פרסיות נאות, והללו אומרים מדיות נאות.

מה שגוי שיכור רגיל לדבר ולהתעסק, בעיני יהודי זה אמור להיות מוקצה מחמת מיאוס ממש, וכאן רואים שהיתה התדרדרות הם נהנו ... אדם הולך לחתונה כאשר הוא חייב, מפני שמדובר בשכן שלו או חבר קרוב רחוק אבל חס על זמנו, קופץ לשם להגיד מזל טוב וחוזר לתלמודו ! אם הדבר הזה חוזר על עצמו ב' או ג' פעמים בשבוע, זה כבר מתחיל להיות עול כבד. ובכלל מי מדבר על לשבת שעתיים בחתונה, זה כבר מאוד משעמם, וכאן ישבו 180 ימים, יום אחרי יום, שעות של בילוי מפוקפק וביטול זמן, והם נהנו ? וגם לראות את אחשוורוש לבוש בבגדי כהן גדול ולא להרגיש תחושת אבל כמו ב'ט' באב, הוי אומר הרגש היהודי מת, אין שום חומה בין יהודי לגוי, כנסת ישראל בסכנת כליון מוחלט, ואין זה עונש אלא זאת מציאות !

וכן כשחזרו ישראל מגלות בבל עם עזרא הסופר הרבה מהם היו נשואים לגויות. ובניי הביאו על עצמם כליון מוחלט, זה מה שקרה בפורים ממילא נגזר להשמיד, להרוג ולאבד !

והנה במסכת ע"ז (כ.) דורשת הגמרא מהפסוק לא תחנם, שלושה לימודים :

אל תתן להם חניית קרקע בארץ ישראל.
אסור לתת מתנת חנם לגוי.
אסור לתת חן ויופי לגוי, להגיד כמה גוי זה יפה.

הצד השווה שבהם שאסור לגרום שום התקרבות עם הגויים, ברור שלגור ליד גוי זה משפיע לרעה, מטעם זה הקב"ה ציווה להרוג או לגרש כל ד' העמים שהיו בארץ ישראל ולא להשאיר אף אחד (ולצערנו, לא עשו את זה וזה גרם את כל ההתדרדרות). כמו כן נתינת מתנת חנם לגוי גם גורמת התקרבות, וכמו שהשריש בנו הרב דסלר שלא רק למי שאוהבים נותנים, אלא גם למי שנותנים נעשים אוהבים, דנתינה מולידה אהבה, לכן לתת מתנות לגויים גם גורם התקרבות ומשום כך זה אסור !

והוא הדין והוא הטעם שאסור לומר על גוי כמה חן ויופי יש לו, כי הערכה גורמת התקרבות על ידי שירצו להדמות לגויים, והם ירצו להתלבש כמותו ולהשתוות אליו, זה השורש לכל האיסורים האלה.

כתוב בשו"ע יו"ד (קעח, א) אין הולכין בחוקות הגויים, ולא ילבש מלבוש המיוחד להם. ומוסיף הרמ"א דאין מדמינן להם ... אלא יהא מובדל מהם במלבושיו ובשאר מעשיו. וכל זה אינו אסור אלא בדבר שנהגו הגויים לשום פריצות כגון שנהגו ללבוש מלבושים אדומים והוא מלבוש שרים, וכדומה מזה ממלבושי הפריצות. או דבר שנהגו למנהג ולחוק ואין טעם בדבר, דאיכא למיחש בזה משום דרכי האמורי, ושיש בו שמץ עבודה זרה מאבותיהם. אבל דבר שנהגו לתועלת כגון שדרכן שכל מי שרופא מומחה יש לו מלבוש מיוחד שניכר בו שהוא רופא אומן, מותר ללבושו. ומקור דברי הרמ"א הוא בשו"ת מהרי"ק (שורש פח).

ובביאור הגר"א (קעח, ז) מאריך לחלוק על הרמ"א והמהרי"ק, וס"ל דאפילו דבר שנהגו לתועלת אין ללמוד מהם, וכוונתו לומר שבודאי אם יש תועלת מותר לעשותו, אבל צריך לעשות לא בגלל שלמדנו מהם אלא שמכח דעת תורה גם אנחנו עמדנו על אמינות הדברים וצריכותם ! וטעמו אם לומדים דברים מהגויים זה יגרום הערכה לחכמה שלהם וממילא זה יביא לידי התקרבות ! ויתכן שמה שנהגו להתחפש בפורים לגויים, זה כדי להצביע על שורש הקלקול שבדור הזה, וכמו כן מה שיש מצוה לבסומי בפורים ולהתנהג כמו שהגויים עושים זה מאותה סיבה, שתהיה תזכורת שבדור הזה פרצו את חומות ההבדלה והתקרבו יותר מדאי, וזה הביא סכנת כליה מידית של כלל ישראל !

כתוב במסכת חולין (צא). בנוגע למפגש בין יעקב לשרו של עשו, אין היה נראה שרו של עשו? יש אומרים כת"ח ויש אומרים כגוי, ומקובלנו שבדברי האגדתא לא שייך מחולקת. והיינו שאותו מפגש הוא כעין נבואה במה שיקרה באחרית הימים, שיכול להיות יהודי שהוא גם ת"ח וגם גוי, כלומר הוא יודע הרבה תורה, אבל מכניס הרבה גויות לחיים שלו, בין באופנה ובהופעה שלו, בין בתפיסת העולם ובין בצורת הדיבור, מי שינצל מחבלי משיח, הוא מי שאין לו שום קשר עם השפעת הרחוב, אפילו הרחוב החרדי שגם הוא מושפע מהתרבות הכללית העולמית, וכעין מה שאמרו חז"ל לא שינו שמם ולא שינו את לבושם ובזכות כך נגאלו.

שבת שלום

עלון זה יוצא לאור על ידי הכולל דעת שלמה בראשות של הרב מ. גדו והרה"ג שפירא שליט"א נכדו של מרן שר התורה רבי חיים קנייבסקי שליט"א. הוא מונה היום כשמונים אברכים והוא הכולל הספרדי התורני הגדול בב"ב.

לתרומות הקדשות או החזקת אברך נא להתקשר לטלפון 0548435991 או במייל: daatshlomo.mguedj@gmail.com או בכל עמדה של קהילות לכבוד דעת שלמה קוד טלפוני 8790 ותזכו לקבל ברכה ישר מפי מרן שר התורה שליט"א